

Taboř

1945 - V LETU JUNAKOV - 1965

ZDSPB „Tabor“ vošči vsem svojim članom po vseh kontinentih doživet sveti večer pa uspeha in blagoslova božjega polno Novo leto, prijateljem v zasužnjeni domovini pa polnost upanja, da bodo gotovo zopet kmalu zapeli svetonočni zvonovi, kot nekoč po vsej naši dragi Sloveniji.

DSPB „Tabor“ v Argentini želi vsem članom in prijateljem lep sveti večer ter upanja polno v skorajšnje Novo leto svobode in blagoslova tudi naši domovini.

TABOR je glasilo Združenih slovenskih protikomunistov — TABOR je last in vestnik Zveze D. S. P. B. Tabor. — Izdaja ga konzorcij. Predsednik: inž. Anton Matičič. Urejuje uredniški odbor, odgovorni urednik: Adolf Škrjanc, za lastništvo: Ivan Korošec, upravnik: Vencelj Dolenc

TABOR es órgano de la Confederación Tabor de los Anticomunistas Eslovenos Unidos. — Director: Ing. Antonio Maticich, Ramón L. Falcón 4158, Buenos Aires, Argentina

TABOR is the voice of the Confederation Tabor of the United Slovene Anticommunists

Imprenta: Talleres Gráficos Vilko S. R. L., Estados Unidos 425, Buenos Aires, Argentina, T. E. 33-7213

Registro Nacional de la Propiedad Intelectual No. 851.546

NAROČNINA: Južna Amerika 300 pesov odn. enakovrednost v dolarju. U. S. A. in Kanada 2.50 dolarja letno; Anglija in Avstralija 1 funt šterling; evropske države 2 dolarja

Naročnino pošiljajte na naslov upravnika: Vencelj Dolenc, R. O. de Uruguay 2351, San Justo, Pcia. de Buenos Aires, Argentina

Vse dopise in ostalo pošto pošiljajte na naslov: inž. Anton Maticich, Igualdad 1110, Villa Ballester FNGBM, Pcia. de Buenos Aires, Argentina

VSEBINA: Hvaležnost — Rev. J. B.: Podzemlje bo dalo mrtve — A. š.: Dva mogočna stebra, dva svetla slovenska mejnika — I.: San Justo v letu junakov — Košanov: Prijatelju — Jože Štefanič: Leta 1944 - leta 1945 — Florijan Slak: Naš umik in naša usoda — Odprto pismo — Iz društev — V spomin — Stane Pleško: V senci Dolomitov — Za beležnico — Iz pisem — Na uredniški mizi — Tiskovni sklad — Invalidski fond

*V slogi bratski hvali naj
Boga*

vsa Slovenija!

(Domobranska pesem)

št. (No.) 12

BUENOS AIRES

1965

HVALEŽNOST

Leto junakov gre v zgodovino.

Junaki ostanejo z nami. Skozi vse rodove. V našo čast. V naš ponos. V naš opomin.

Po njih smo postali narod bojevnikov. Za poštenje. Ker smo hoteli ostati narod poštenih svobodnjakov.

Po njih smo to dokazali. Po njih smo dobili zadnje potrdilo, da to smo.

Zato smo jim prižgali večno luč hvaležnosti.

— — —

Zato nas zaton leta ob tej luči hvaležnosti spominja na dva velika malega naroda.

Pred sto leti nam je bil rojen Evangelist Krek.

Pred petindvajsetimi leti je narod poštenjakov osirotel, ker nam je na pragu velikega časa umrl Anton Korošec.

S svarečim, pa ljubečim prstom posebljenega narodovega genija sta nam kazala smer. Iz slovenskega ljudstva poštenjakov sta naredila nard, da je v času preizkušnje lahko dal iz sebe junake. V našo čast. V naš ponos. V naš opomin.

Zato naša večna luč hvaležnosti gori tudi v njun spomin.

Zakaj naši mrtvi junaki so v času zmede in dvomov lahko brez oklevanja šli na pot, ki je bila njuna in je vodilo vsega kulturnega, poštenega človeštva v dostojanstvo svobode:

BOG — NAROD — DOMOVINA

Podzemlje bo dalo mrtve

Ob koncu leta junakov se še posebno spominjamo članov narodne vojske, ki so šli pred nami v večnost z znamenjem vere in prosimo zanj **Gospoda**, naj jim nakloni kraj tolažbe in luči (prim. mašni Kanon), zakaj **Gospodovim** vernikom se življenje spremeni, ne pa uniči (Predglasje).

Da, pomorjenim junakom se življenje ni uničilo, temveč le spremenilo. Na kraju luči in miru čaka naša narodna vojska povelja, da se dvigne in pred vsem svetom prejme zadoščenje za strahotno hudodelstvo, ki se je nad njo izvršilo.

Sveto pismo nam pretresljivo opisuje tisti veliki dan, ko bodo vstali pravični:

— Pride ura, ko bodo vsi, ki so v grobeh, slišali glas Sinu božjega, in kateri so delali dobro, bodo vstali k življenju (prim. Jan 5, 25—28).

— Zapela bo poslednja tromba in mrtvi bodo vstali neminljivi (1 Kor 15, 42).

— Sam Gospod bo ob povelju, ob glasu nadangelskem in ob božji trombi stopil z neba (1 Tes 4, 16). Gospod bo prišel s tisoči svetih (Dan 7, 10).

— In tedaj bo poslal svoje angele in zbral izvoljence od štirih vetrov od kraja do kraja zemlje (Mk 13, 27).

— — —

Naj še tako molčijo morilci o svoji hudobiji in upajo, da so z bombami in apnom zadostno zabrisali sled za svojimi žrtvami, se jim to ni posrečilo, kajti božja Vsevednost in Vsemogočnost bedita nad kostmi pomorjenih bojevnikov:

— In staknile se bodo kosti s kostmi in koža jih bo pokrila (Ez 37, 7, 8). In množica njih, ki žive v prahu zemlje, se bo zbudila (Dan 12, 2).

— In dalo bo morje mrtve, ki si bili v njem; in smrt in podzemlje bosta dala mrtve, ki so bili v njima (Raz 20, 13).

Prišel bo torej dan, ko se bodo odprla brezna in kraške jame in zasuti rudniki in iz njih se bo vsula slovenska narodna vojska, da bo pred vsem svetom vpričo najvišjega Sodnika, angelov in božjih izvoljencev prejela poveličanje.

— — —

Vsak dan bolje razumemo, zakaj so sinovi malega naroda morali napraviti tako veliko žrtev:

1. Vojska, ki se je bojevala proti brezbožnežem, se ni smela razpršiti po brezbožnem svetu, ki je ni bil vreden.

Vojska, ki se je bojevala proti materializmu, se ni smela pogrezniti v materialistični svet.

2. Naša pobita vojska nam je vsak dan v večjo korist:

Po njihovi žrtvi nas svet vedno bolje spoznava. Njihova velika žrtev nadomešča našo majhnost.

Njihova žrtev nas varuje pred božjo jezo. Kadar se nas polasti malo-dušje in se bojimo za obstoj svojega naroda, se spomnimo na svojo vojsko, ki strta leži v prahu zemlje in nas ščiti pred sovražniki. Reka njihove prelite krvi se izliva v večnost in kliče k Bogu po usmiljenju.

Kako naj Bog dopusti, da bi sovražniki strli narod, čigar vojska je bila v boju proti božjim sovražnikom pomorjena!

3. Naša pobita vojska je morilcem vsak dan v večjo sramoto. Svet spoznava njihovo neizmerno hudobijo in svojo sokrivdo po pokolu naše narodne vojske. Baje bi njeni morilci radi z zlatom odkupili svoje žrtve, če bi jih mogli oživetiti, toda sami so si dokončno odvzeli nad njimi vsako pravico.

Ko so nad množičnimi grobovi izravnali zemljo in upali, da je njihova zmaga dokončna, se je pričel njihov propad.

Njihova krivda jih teži in spravlja v obup. Prav tedaj, ko so hoteli za svojimi žrtvami izbrisati vsako sled, so jim pripravili trajen spomin in večno slavo, sebi in svojemu brezbožnemu sistemu pa večno sramoto in žig nečloveškosti.

— Njihove krivice jih bodo obtoževale (Matej 4, 19).

4. Najlepša nagrada pa čaka za tisti dan žrtve same, ko bodo pred vsem svetom poveljčane.

Ves svet se je proti njim zaklel, da jih je zdrobil; ves svet jim bo moral dati priznanje in zadoščenje. Dal jim bo priznanje, da so ravnali pravilno in odkrili pravo lice komunizma, ko je svet še z njim ljubimkal. Dal jim bo zadoščenje za obrekovanje, trpljenje in smrt.

— Prišel bo Gospod, da sodi vse in dokaže krivdo vsem brezbožnikom v vseh njihovih brezbožnih delih, ki so jih zagrešili (prim. Juda 14—15).

— Tedaj bodo navzoči govorili: To so tisti, ki so prišli iz velike bridkosti ter oprali svoja oblačila in jih očistili s krvjo Jagnjetovo (prim. Raz 7, 14).

— Pravični bodo stali z veliko srčnostjo pred tistimi, ki so jih stiskali. Ko jih bodo ti videli, jih bo zmedel grozen strah in govorili bodo med seboj ter zdihovali: Ti so, ki smo jih nekdanj zasramovali. Mi neumneži smo imeli njih konec za nečasten... (Prim. Modr 5, 1—5).

5. Tedaj se bodo pravični zasvetili kakor sonce v kraljestvu svojega Očeta (Mt 13, 43). Bog sam bo med njimi. In ne bodo več lačni, ne žejni; tudi sonce jih ne bo peklo, ne druga vročina. In Bog bo obrisal vse solze iz njih oči in smrti ne bo več; tudi ne bo več ne žalovanja, ne vpitja, ne bolečine. In nobenega prekletstva ne bo več. In noči ne bo več in ne bodo

potrebovali luči svetilke in ne sončne luči; zakaj Gospod Bog jih bo razsvetljeval in kraljevali bodo na vekov veke (Raz 1, 16; 24, 4; 22, 3—5).

Ni torej razloga za žalovanje. Kajti čeprav nas žalosti usoda njihove smrti, nas tolaži upanje njihove nesmrtnosti (Predglasje).

Slovenski narodni genij je dolga stoletja v preroškem gledanju v bodočnost videl svojo vojsko pokopano v osrčju zemlje. Njegovo videnje je pred nami dopolnjeno. Sedaj čakamo le še razpleta naše narodne tragedije: prebuditve naše vojske ob glasu trombe in zmagoslavnega vkorakanja v večni Jeruzalem.

6. Zmagoslavja in brez poraza sovražnikov.

Ob misli na greh, ki so ga storili sinovi našega naroda nad svojimi in našimi brati po krvi in jeziku, naj nas tolaži upanje, da bo On, ki si pridržuje maščevanje, maščeval pokolj slovenske narodne vojske s tem, da bo zaradi po nedolžnem prelite krvi mnogim zaslepljenim bratom dal milost spoznanja krivde in kesanja, da se bomo nekoč sinovi in hčere slovenske matere zopet sešli pred božjim prestolom in ljubili v Njem in po Njem, ki je za nas umrl in nam pred smrtjo v oporoki naročal, naj se ljubimo med seboj, kakor nas je On ljubil.

To bo najžlahtnejši sad tragedije slovenske narodne vojske: zmagoslavje ljubezni nad sovraštvom, dobrote nad hudobijo, večna zmaga nad začasnimi zmagovalci.

— — —

Ne v zaton, temveč v vstajenje gre pot našega naroda. Žrtev naše narodne vojske je porok za to.

— Gospod, tvoji mrtvi bodo živeli in katere so pobili, bodo vstali. Zbudite se in pojte hvalnice vi, ki bivate v prahu (Iz 26, 19).

Lastništvo, uprava in uredništvo

„TABORA“

želijo vsem, ki se čutijo z njim kakorkoli povezani, pa tudi vsem ostalim Slovincem, ki so Bogu po volji v domovini ali raztreseni širom zemeljske oble,

SREČEN BOŽIČ

z molitvijo k Detetu-Bogu za vse blagoslove, ki jih bomo potrebni, da v novem letu 1966 ne bi zamudili nobenega trenutka v nepopustljivi borbi proti brezbožnemu, zločinskemu komunizmu za

BOGA — NAROD — DOMOVINO

DVA MOGOČNA STEBRA, DVA SVETLA

SLOVENSKA MEJNIKA

Dr. Janez Evangelist Krek — dr. Anton Korošec! Vsak ob svojem času, vsak na svojem mestu, vsak na svoj način, a oba z enim samim, resnično poštenim ciljem, sta vršila in dosledno izvršila svoje poslanstvo: reševati in dokončno rešiti ogroženo in teptano slovenstvo. Hvala, slava in priznanje obema!

Če se je v tisti dobi govorilo samo o nekem slovenskem rodu in plemenu, sta nas ta dva velikana dvignila v narod; če se je Slovence omenjalo samo kot ponižne in ponižane ter nevedne tlačane, sta nas ta dva viharjnika uvrstila med svobodne in ponosne otroke v družini ostalih narodov; če so nas smatrali za poslovanjene Nemce ali gorske ostanke Germanov, sta nas ta dva narodna borca vrnila naši prvotni biti: slovenstvu in slevanstvu. Vsak ob svojem času, vsak na svojem mestu, vsak na svoj način, a oba sta to storila stoodstotno. Oba: dr. Janez Evangelist Krek in dr. Anton Korošec. Oba za nas vse: za vse Slovence! Čast, spoštovanje in zahvala obema!

„Tabor“ se v teh dneh spominja obeh: ne, ker sta bila oba katoliška duhovnika, ne, ker sta bila začetnika in zastopnika tiste politične struje, ki ji mnogi izmed nas tudi danes pripadajo. Ne! Spominjamo se ju, ker sta bila oba velika, med velikimi največja Slovenca, ker sta oba svoj narod v njima določeni dobi reševala in ga — tudi za naš čas — rešila. Kakršnokoli je danes naše mnenje in politično prepričanje, kateremukoli svetovnemu nazoru pripadamo, ni važno; karkoli smo, ljudje „Tabora“ hočemo biti poštene, zato: slava in zahvala dr. Janezu Evangelistu Kreku ob stoletnici njegovega rojstva! Čast in priznanje in spoštovanje dr. Antonu Korošču ob 25-letnici njegove smrti! In naša prošnja: dobri in sveti Bog: dolgo, predolgo smo že Slovenci sirote, brez voditelja, brez našega vsenarodnega, poštenega in sposobnega vodnika. Pošlji nam drugega Kreka, daj nam drugega Korošca, ki naj imata katerokoli ime in priimek, ki naj bosta s kateregakoli kraja naše zemlje doma, a ki nas bosta pošteno in odgovorno vodila, ki nas bosta čuvala in ščitila in dramila, kot sta to delala dr. Janez Evangelist Krek in dr. Anton Korošec, za katerega oba prosimo, da jima daš večno plačlo!

A. Š.

San Justo v letu junakov

Prav gotovo ne moremo odrekati prvenstva v Argentini „*Našemu domu*“ v San Justu, ki ga je dosegel v tem „*letu junakov*“ v proslavljanju velikega spomina našim pobitim bratom. Ne le, da je bilo proslavljanje ob raznih priložnostih, skozi vse leto, temveč vse proslave so bile spomin tistega kar je resnično obstajalo pred 20 in več leti; bile so priznanje junaštva, odločnosti in brezkompromisa protikomunističnih borcev, bile so obsodba okupatorjevega nečloveškega početja na naših tleh, obsodba zločinskega komunizma v njegovi zaroti proti narodu — sužnju z uboji, tiranijo in pokolji.

V tem, prav v tem gre prvenstvo in vse priznanje Našemu domu v San Justu, posebno vrlemu odboru z odločnim in požrtvovalnim predsednikom g. *Tonetom Oblakom*, kateri se ni bal jasno povedati nam in še bolj domačinom: Ljudje božji, za svobodo gre, za naše zdravo demokracično prepričanje, za brezkompromisni odklon komunizma in vsake druge tiranije; da vzrok naše narodne nesreče je delno okupator, drugi veliki delež pa pripada komunistu in našim takoimenovanim „zaveznikom“, za pokolje po vojni, za vse trpljenje narodovo in za njegovo že dvajsetletno sužnost ter našo emigracijo.

„*Naš dom*“ v San Justu je imel korajžo povedati tukajšnjemu svetu, da nismo šli po svetu zaradi Hitlerja in Mussolinija, ne zato, ker so nas imenovali izdajalce, niti ne zato, da bi našli boljši kos kruha, kot je bil doma, temveč zato, ker smo ljubili svobodo, tako ljubili, kot so jo ljubili naši mrtvi bratje; tega se ne bojimo nikdar in nikjer priznati in zanjo smo bili in smo pripravljeni umreti, tako doma, kot na tujem! V imenu vseh nas je povedal in prikazal „*Naš dom*“ v vrsti številnih proslav v tem „*letu junakov*“ drama Františka Langerja: „*Konjeniška patrolja*“ v režiji našega vrlega prijatelja — soborca *Janeza Špeha*, kateri je pred prireditvijo spregovoril čudovito lepo v spomin našim mrtvim, katerim je bilo posvečeno mojstrsko doživeto podano delo.

Odbor „*Našega doma*“ je nadalje imel žalno sejo v spomin velike obletnice pokolja naših fantov. Na to sejo so bili povabljeni *duhovni vodja*, „*Našega doma*“ č. g. *Janko Mernik*, *učiteljica* *gdč. Angelca Klanjškova* in vsa zastopstva odsekov. Z globokim pietetnim govorom je *kulturni referent* g. *Ivan Oven* pričel sejo, č. g. *Mernik* pa je podal sliko svetovnih dogodkov in razmer pred dvajsetimi leti.

Dekliški in fantovski odsek sta v juniju posebej priredila proslavo 20-letnice naših žrtev. Glavni namen je bil pokazati naši mladini veliki ideal naših pomorjenih fantov in neizmerno ljubezen do naše domovine:

Slavnostni govornik je bil poveljnik udarnega bataljona Slovenskih domobrancev *podpolkovnik Vuk Rupnik*, ki je nazorno orisal junaštvo fantov iz borb na terenu. Sledili sta recitaciji gdč. *Alenke Jenko* ter gg. *Ivana Ovna in Frontinija*. Sodelovala sta dekliški in moški pevski zbor pod vodstvom dirigenta g. *Franceta Zajca*.

Višek proslav junaštva naših pomorjenih bratov in izraz spontane manifestacije našega odločnega demokratičnega duha pa je bila nad vse veličastna proslava ob priložnosti 9. obletnice „Našega doma“ v nedeljo 10. oktobra. Ta dan ni bil praznik le za „Naš dom“ v San Justu, temveč za ves San Justo in vso zavedno slovensko skupnost, ki je javno potrdila svoje odločno protikomunistično zadržanje.

Slavnost se je pričela zjutraj s slovesno sv. mašo, ki jo je opravil *msgr. José Marcón* ob asistenci č. g. *Janka Mernika* in domačega kaplana na glavnem trgu v San Justu ob vzhodu spomenika Osvoboditelja generala San Martina, v navzočnosti gosta *generala D. F. Videla Balguerja* in njegovega spremstva, civilnega, cerkvenega, vojaškega in šolskega zastopstva. Od Slovencev je bilo zastopstvo DSPB „Tabor“ s starešinstvom, zastopnik domobranskega poveljstva, zastopstva domov in organizacij. Pri maši je sodelovala občinska godba iz San Justa.

Slovesna sv. maša na trgu v San Justu

Slovesnost so povzdignile številne slovenske narodne noše ter zastopstva Hrvatov in Poljakov.

Msgr. Marcón je v svojem tehtnem govoru bičal komunizem in njegove krvave metode ter svaril Argentinec pred nevarnostjo, ki se je niti prav ne zavedajo. Poveličeval je naše delo in nas stavil za vzgled v odločnosti in brezkompromisnosti.

Po sv. maši je predsednik „Našega doma“ *Tone Oblak* v spremstvu predsednice dekliškega odseka *Anice Mehle* in predsednika fantovskega odseka *Janeza Frontinija* položil venec rdečih nageljnov pred spomenik generala San Martina.

Popoldanski spored proslave se je pričel ob 15. uri ob navzočnosti preko 2000 ljudi. Na častnem mestu so bila zastopstva vseh narodnosti izza železne zavese, argentinsko vojaško, cerkveno in civilno zastopstvo, DSPB „Tabor“ ter zastopniki domov in organizacij. G. predsednik *Tone Oblak* je pozdravil vse goste in ostalo občinstvo, kulturni referent „Našega doma“ g. *Ivan Oven* pa je razložil pomen in veličino žrtev naših mrtvih bratov. Sledil je tehten, nazorno podan govor soborca *podpolkovnika Vuka Rupnika*, kateri je orisal vso tragiko časa in naroda obsojenega na smrt, obenem pa prikazal junaštvo, drznost, sposobnost in silno idejo slovenske domobranske vojske in njenega vrhovnega poveljnika — junaka generala *Leona Rupnika*.

Naj nas Bog razsvetli, da bi mogli vedno misliti in delati v korist človeštva, po jasnih in najčistejših zgledih, ki so nam jih v oporoko zapustili naši nesmrtni junaki,

je poudaril govornik.

General Rupnik je organiziral in formiral slovensko vojsko, ki se je z namenom in nalogo obrambe slovenske domovine imenovala „Slovensko domobranstvo“ in je imela svoj vojaški izvor v okviru mednarodnih vojnih zakonov in predpisov, in katere člani so bili prepričani prostovoljci!

Borili so se pod slovensko zastavo, pod vodstvom slovenskega predsednika in poveljnika generala Leona Rupnika, ki je junake združil v boj za tri večne vrednote: Bog, narod, domovina!

Govor podpolkovnika *Vuka Rupnika* so navzoči spremljali z močnim odobravanjem.

Nato je *msgr. Marcón* predstavil generala *D. V. Videla Balaguerja*, kateri je potem stopil na oder in s prisrčnim slovenskim „Pozdravljeni!“ pričel ognjeviti govor, pozivajoč na skupno borbo proti brezbožnemu zlu v tesni povezanosti, ne glede na narodno pripadnost in legitimacijo, tako skupno in edino, kakor edini in skupni plapolata naši zastavi (argentinska in slovenska, op. p.). General *Balaguer* je govoril prepričevalno,

proseče, svarilno, iz lastne skušnje kot svobodnjak proti tiraniji, katero je od blizu gledal doma in kot poslanik v Italiji, ko je obiskoval dežele za železno zaveso.

Doživeto je zapel *pevski zbor „Gallus“* pod vodstvom dirigenta *g. dr. Julija Savellija* in *tercet Zajčevih sestic* pod vodstvom očeta-dirigenta *g. Franca Zajca*.

Sledil je nastop folklornih skupin, naše in narodov izza železne zaves, kateri so v čudovitih in pestrih barvah narodnih noš pokazali svoje mojstrsko izvajane narodne motive.

Ponovno poudarimo zaslugo velikega priznanja odboru in vsem članom „*Našega doma*“ v San Justu za velike žrtve in prizadevanja niz uspelih proslav, ob katerih smo resnično doživeli „*leto junakov*“.

Opomba: O proslavi 9. obletnice „*Našega doma*“ so poročali, razen slovenskih, še naslednji časopisi: *Kurier Polski, Glos Polski, Naš Klic* (ukrajinski), *Dios y Patria* (argentinski); prav tako sta o tem poročali v Argentini radijska odajna postaja *Libertad*, in v Münchenu, Nemčija, radio *Svobodna Evropa*.

Čestitke so poslali: Vse katoliške šole iz občine Matanza in krajevna policijska oblast.

Košanov

I.

PRIJATELJU

(Ob 60-letnici)

*Prehodil morje si gorja v življenju;
Rdečim nisi klanjal se malikom.
Edinosti med brati si sledil vodnikom,
Ljubezan Ti uteha je bila v trpljenju.*

*Ostal si čvrst in zvest še v hrepenenju.
Glasnik si slave padlim mučenikom.
Med nami vzor, a strah krvnikom —
In narodu trpečemu si pot k Vstajenju.*

*Let šestdeset se v lovorjev Ti venec spleta.
Ohrani vero v ideale svoje svete:
Še pesem troedina Slave bo zapeta.*

*Uničile sovraga naše bodo čete,
Junakom padlim dana bo osveta;
Le sloga naj med brati Juga cvete.*

LETA 1944 — LETA 1945

„Slovensko domobranstvo ni umetno skrupucana tvorba, temveč je naravna in zdrava sila, ki je nastala iz vseh slojev naroda, iz vseh bivših političnih strank in strančic z enim samim ciljem: **braniti narod in njegovo imetje, rešiti, kar se še rešiti da, pred zločinskimi komunističnimi tolpmami, morilci lastnega naroda, ki so si zastavili cilj, izvesti gospodarsko, socialno in politično revolucijo pod geslom: naš Bog je rop — požig — umor.**“

To je dobesedno citirani odstavek iz mojega govora, ki sem ga imel 4. maja 1944. leta na velikem protikomunističnem zborovanju v št. Jerneju na Dolenjskem.

Med drugim sem dobesedno dejal tudi tole:

„Komunistična partija je 21. junija 1941. leta pod geslom: V boj za sovjete — začela eno najbolj krvavih revolucij proti lastnemu narodu v najtežjem času naše tisoč in nekaj sto let stare zgodovine. Komunistična partija se je tajno povezala z zakletimi sovražniki našega naroda in pol krinko osvobodilne fronte začela revolucijo, ko je bilo naše narodno telo razkosano na troje. Ko smo bili v najhujši stiski, brez zaveznikov, brez prijateljev, brez orožja, brez voditeljev... Nam, ki smo se postavili v obran naših bratov, sestra in domov, pa pravijo, da smo izdajalci, češ da smo vzeli orožje od okupatorja. Dragi rojaki, javno, na ves glas Vas vprašam: Ali je zločinec tisti, ki rešuje in gasi, kar se rešiti da? Javno odgovarjam, da smo orožje vzeli tam, kjer smo ga dobili; če bi nam ga dali Turki ali Abesinci — tudi od njih bi ga vzeli.“

Ta zadnji odstavek je dobesedno ponatisnil leta 1948 (v podlistku „Ljudske pravice“ pod spisom „Sveti satan pod Gorjanci“) bivši moskovski plačanec in zli duh vse Dolenjske **Franc Pirkovič** iz št. Jerneja, s partizanskim imenom **Čort** (po rusko hudič).

Leta 1946 je **Čort-Hudič-Pirkovič** prišel celo kot član repatriacijske komisije v naše taborišče Spittal, vabit begunce domov. Bil je Titov major. Hinavsko se je delal prijaznega in ponujal roko v pozdrav, ki pa je ni nihče sprejel; pač pa mu je nekaj domačinov v obraz povedalo: „Ne dam ti roke, ker so tvoje preveč krvave.“

To je bil edini odstavek iz celega govora, ki ga je Pirkovič-Hudič lahko uporabil kot „važen dokument“. O vsem drugem je skrbno molčal.

To je bil edini odstavek iz celega govora, ki ga je Pirkovič — Hudič lahko uporabil kot „važen dokument“. O vsem drugem je skrbno molčal.

Nadaljeval sem takole: „Dva sta v smrtnem sovraštvu. Eden izmed njiju pade v deročo valovo. Vsi njegovi obupni klici na pomoč so zastonj

in brez pomena. Nihče ga ne sliši. Potaplja se. V obupnem položaju mu njegov sovražnik vrže rešilno vrv. Kdo se ne bi oprijel rešilne vrvi, da si reši življenje? Če je to zločin, potem ne vem, kaj je še sploh pošteno.“

Dobesedno sem govoril dalje: „Sem živa priča, kako so komunisti dobivali vagone orožja in drugi vojni material, ki jim ga je pošiljal tajni zaveznik na progi Novo mesto—Straža Toplice, takratni zli duh vse Dolenjske, okupatorski general Cerutti, ki je na tisoče protikomunističnih rojakov poslal umirat v internacijo na Rab. Zakaj komunistični partizani o tem skrbno molčijo in vse prikrivajo?“

Od takrat, ko sem to govoril, je že preteklo 21 let. Ko danes, enaindvajset let starejši gledam nazaj v tiste strašne čase, v tiste razmere in tiste dogodke, pridem vedno in v vsakem razmišljanju do edinega in neizpodbitnega zaključka: **ravnali smo sto in sto tisočkrat prav.**

Morda smo storili taktične napake. Nismo pa naredili nobene načelne napake!

Zaradi slepote ali kratkovidnosti svetovnih politikov pri šahovski politični igri smo postali žrtev izdajstva; in komunistična podivjanost je pobila 12 tisoč naših **nikdar premaganih rodoljubov, slovenskih domobrancev.**

Že po končani vojni, ko je bil sklenjen svetovni mir, so jih pobili in poklali na najbolj zverinski način. Vsi vemo, kako; brez sodbe, brez zaslišanja, brez izjeme — vse, ki se jim ni posrečilo uiti. Le nekaj mladoletnikov so po dolgem mučenju pustili domov in jim strogo zabičali, da bodo tudi ob glavo, če ne bodo molčali.

Razoroženi, do smrti izmučeni, na najbolj krut način bičani, do smrti izstradani in žejni, zvezani z žico, ki se v meso zajeda, pa kot polena na tovarnike naloženi, močno zastraženi v temni noči, ko vse spi, so bili na množično morišče prepeljani in tu na najbolj ogaben način zverinsko pobiti in poklani.

Morilci so mislili, da so svoje delo opravili najbolj tajno.

Samo sadist ali obsedenelec je mogel biti tako naiven, da je mislil, da bo s strelom v tilnik in miniranjem množičnih grobov odvezel hrabri, nikdar premagani domobranski vojski tisto vrlino, ki je komunisti nikoli doseči ne morejo. Ta je: **Slovenski domobranci so imeli od vsega začetka samobrambe in za vse večne čase sto in tisočkrat prav!**

Po vsej zemeljski obli, kjer danes prebiva slovenska kri, se vsako leto — posebej pa še letos — vršijo javne žalne komemoracije za tistimi našimi tisoči, ki so padli v obrambi pravice za **Boga, Narod in Domovino.**

Dvajset let skrbno zasledujem, kako se komunisti doma in njihovi predstavniki po svetu trudijo z vsemi sredstvi, na vse načine, kako bi znakazili resnico.

Resnica in pravica je ena in edina, večna in nezrušljiva, četudi trenutno pod težo krivice, laži in sile v tla poteptana!

Z nasiljem, ki so ga komunisti storili slovenskemu narodu pod ge-

slovom: naš Bog je rop, požig, umor, so nehote dali za vse večne čase slovenskim protikomunističnim borcem čisto priznanje, ki jih je vedno najbolj bolelo: da so domobranci imeli od vsega začetka prav!

Teharje, Celje, Hrastnik, Trbovlje, Zagorje, Jesenice, Radovljica, St. Vid, Medvode, Škofja Loka, Podutik, Krim, Turjak, Grčarice, Jelendol, Mozelj, Kočevje, Kočevski rog, Gorjanci in drugi številni kraji so in bodo ostali za večne čase mejniki dobe in spomeniki našim narodnim mučencem, ki so bili pobiti samo zato, ker so imeli sto in tisočkrat prav. Padli so za: Boga, Narod in Domovino.

Pogled na del občinstva med popoldansko prireditvijo ob deveti obletnici „Našega doma“

FLORIJAN SLAK

NAŠ UMIK IN NAŠA USODA

(Konec)

Visoko je že bilo sonce 2. junija, ko smo nadaljevali pot, ki nas je po takratnem našem prepričanju z vsakim korakom približevala k hladnemu grobu. Približali smo se samotni kmetiji in prosili za vodo. Prijazni ljudje so nam postregli z mlekom. Govorili so čisto slovenščino. Tam so nam tudi točno povedali našo pot. V pesku so nam narisali, kje so Celovec, št. Vid in Velikovec.

„Tukaj spodaj je šmihel ob Krki (St. Michael an der Gurk). Čez sedlo dveh hribov pridete do Šmarjete (St. Margarethen bei Voelkermarkt) in od tam je samo še 5 km do Velikoveca.“

Proti poldnevu pridemo do nekega kmeta nad Šmarjeto. Prosili smo za mleko. Potem pa pravi kmet: „Höčete še repice?“

Spogledali smo se; kmet pa je takoj dodal: „Kartofel.“

Prinesli so nam še za svinje kuhanega krompirja. Nato zopet izginemo v gozdu.

Pred seboj smo zopet imeli problem kako priti preko doline neopazeni. Po cesti proti št. Vidu so vozili vojaški avtomobili.

Končno se je odločil Jože: „V mesto grem do Jerneja. Ako me čez dve uri ne bo nazaj, potem vesta, da nisem prišel skozi.“

Jože je imel vse prednosti: bil je vaški stražar, partizanski dezertar, skrivač, domobranec; znal je nekoliko

italijansko in nekaj nemških besed, in bil je v civilu. Kljub temu, da bi se vsakomur že na prvi pogled lahko zdel sumljiv, je imel zavidljivo trdne živce.

Med tem časom se je v najinih želodcih začela „revolucija“. Zvijala sva se kot črva po grmovju. Nisem upal, da bom še kaj dolgo tlačil zemljo.

Med tem je Jože dobro hodil. V predmestju je našel neko ženo in jo vprašal v vsej svoji zmogljivi nemščini, kje je mlekarna.

Žena mu pripoveduje, pa ne ve kaj. Opogumi se jo in vpraša, če razume slovensko.

„Seveda,“ zakliče vsa srečna žena, „bolj kot nemško!“

Nato mu dopoveduje, da mora čez vse mesto na drugi konec.

„Lahko pa greste za mestom mimo kopališča...“

Jože je izbral to pot in dobil Jerneja pri kopanju. Ko ga Jernej zagleda, že od daleč zakliče: „Kje pa so naši?“...

„Dva sta v gozdu, eden je odšel v smrt...“

Pripomniti moram, da nas je obiskal Jernej v Vetrinju, potem ko je zvedel, da smo domobranci prišli na Koroško, in nas tako po naključju našel dne 28. maja. Vid, ki je slutil izdajstvo, je hotel pobegniti z njim. Toda potovati tedaj je bilo zelo nevarno, in ker naju z Matijem

ni hotel pustiti sama, je ostal in bil izdan. Delno tudi zaradi propagande, da je baje angleški major **Johson** rekel: „Ali nam ne zaupate?“

Odšla sta v mesto, vzela obleko; in zopet v gozd. V gozdu nad Šmarjeto sem po enem letu in pol vojaškega trpljenja kot 19-letni mladenič zopet oblekel civilno obleko kot človek, ki je že prestal nekaj bridkih ur in bil vržen v naročje tujine kot brezdomec!

„Kam sedaj?“

Jernej je poznal več kmetov; zato smo šli v Šmarjeto k trdnemu kmetu, ki je imel sina duhovnika. Zaupal mu je vso zadevo in ga prosil, če bi nas vzel na delo; samo za hrano in nič drugega. Toda tega ni hotel, češ, da ima itak preveč delavcev. Svetoval nam je, naj gremo k njegovemu nečaku, ki da potrebuje dva; toda dostavil je še: „Tam ni treba povedati, kaj ste!“

Mož je bil takoj zadovoljen z nami. Med tem pride iz hiše neka žena in vpraša, od kod prihajamo.

„Iz Jugoslavije,“ ji odgovori brat.

„Aha, to so pa tisti prokleti be-

Ali nista bila major **Johson** in major **Barre**, ki sta oba imela opravka s slovenskimi begunci, Kanadčana? Končno je bil tudi znani angleški major **William M. Jones**, ki je bil pri komunističnem štabu v Sloveniji, prav tako Kanadčan. 16 let že živimo v Kanadi. Ali res ni mogoče najti teh ljudi in jih povprašati za komentarje? Saj vendar imamo dovolj sposobnih ljudi iz vrst tedanjih beguncev. Ali ne bi bilo zanimivo vedeti, kako so oni tedaj gledali na stvar? Končno ne bi škodilo, že bi slišali še komentar Jonesa, za katerega itak vsi vemo, kje živi...

logardisti,“ zakliče histerično ženšče in pokliče gospodarja v hišo. Ko se ta vrne, pravi, da nas ne potrebuje.

Vrnili smo se k prvemu kmetu. Ta nas napoti v svisli v slamo in umakne lestvo, da nas ne bi kdo našel.

Med tem so se po vasi svobodno sprehajali vojaki in oficirji Hitlerjevih SS-ovcev in nihče jih ni vprašal, kaj je kdo počenjal po okupiranih deželah. Mi pa se moramo varovati pred bratom Slovincem!

Naslednji dan smo šli v mesto in od tam v Unarach, kjer je bilo še edino upanje, da ostanemo. Pri **Koraku** so nas sprejeli; kljub temu da so imeli že 12 Ukrajincev. Prva dva dni smo ležali v senu in so nas vedno hodili klicat jest. Z bratom sva ostala pri hiši, Jože pa je dobil delo pri sosedu. Začeli smo zopet delati; hlapci tujcu.

Razdalja po cesti Vetrinj—Velikovec je okrog 35 km. Koliko kilometrov smo naredili mi, ne vem. Vem le toliko, da nam je vzelo cele štiri dni in večji del noči.

Kadar človek hodi brez cilja, kadar ti življenje ni vredno tega imena, ne šteješ korakov, ne kilometrov, ne zaprek, ne dni. Hitiš, ker te žene volja, ker se ne bojiš za življenje; hočeš le uteči mučenju, brez katerega podivjana komunistična drha ne more ubiti svoje žrtve.

„Saj ni tako hudo kopati lasten grob,“ mi je rekel **Tone Tomšič**, domobranec iz 63. čete, doma iz Knežje vasi pri Dobrniču, ko je bil lažje ranjen in zajet ob izpadu te čete po celodnevni divji borbi 21. junija 1944 v Kriški vasi nad Višnjo goro. Na položaju smo morali pustiti sedem mrtvih domobrancev. Toneta so divje pretepali in obsodili na smrt.

Kljub ranjeni roki si je mora' kopati grob. Ko je stopil partizan za njega, mu nastavil puškino cev na tilnik in sprožil naboj ni užgal. Töne je tedaj skočil in kljub toči krogel ušel. Leto pozneje je bil vrnjen in ubit. Tedaj mu nisem verjel; danes verjamem.

11. junija smo okopavali peso. Za dopoldansko malico smo sedeli ob kolovozni poti, ki veže Wazelsdorf in Unarach. Med jedjo me brat dregne v rebra: „Ga vidiš?“...

„Koga?“

Ozrl sem se na kolovozno pot, po kateri sta prihajala dva civilista; moški in ženska.

„Ga ne poznaš?“ mi šepne brat.

„Ne!“

„Vuk Rupnik z ženo; pa tiho bo-di...“

Ko sta šla mimo, je rekel Vuk ženi: „Delajo in malicajo!“

Takoj nato se je oglasila gospodinja: „Ga poznata?“

„Ne; samo nekomu je zelo podob-en!“

To je bil zopet en dokaz več, da naju dobesedno razumejo, čeravno jih midva nisva niti polovico.

Drugi dan sta gospoda in gospo Rupnik obiskala brat Jernej in „oč-ka“ Praper, oče domobranskega na-lporočnika Cvetka, ki je bil vrnjen in ubit.

G. Rupnik in njegova žena sta se rešila pri Pliberku in kmalu nato odšla proti severu.

Tedaj je bilo treba stroge pre-vidnosti. Vsepovsod so bila gnezda in taborišča vseh mogočih narodno-sti in tipov. Nihče razen naše ozke družbe ni vedel, kaj smo.

Tako sem nekega dne žagal dr-va; pa pride k meni mlad fant in začne v nemščini.

„Ne razumem,“ mu odgovorim.

„Ste Slovenec,“ se začudi. „Od kod prihajate?“

„Iz Inomosta; gor sem bil po-slan na delo,“ sem lagal.

„Kako to, da potem ne govorite nemško?“

Kdo ste pa vi, in od kod prihajate,“ sem mesto odgovora stavil vprašanje

„Doma sem od Straže pri Novem mestu. Bil sem partizan, ujet in po-slan v Nemčijo ne delo. Sedaj pa nočem še domov. ker menda še ni vse v redu...“

Kar mravlje sem začutil po vsem telesu.

Takoj nato se nama pridruži mlad človek. Bil je videti visokošolec; in zopet začne v nemščini.

Moj tovariš ga je takoj zavrnil: „Saj je Slovenec!“

Tedaj me je pogledal od nog do glave s tistim srditim partizanskim pogledom. Ne vem, kaj je iskal na meni. Bil sem v francoskih vojaških hlačah, odrezanih samo do kolen. Te hlače mu niso šle v račun in je takoj rekel: „Vi ste bili belogardist!“

Izgovarjal sem se, da ni točno, pa ni nič pomagalo.

„Čemu bi tajil; saj zdaj je vse-eno. Zmagala je svoboda in Rdeča armada...“

Na vprašanje, kje stanujem, sem pokazal čisto drugo smer.

Naslednji dan sva šla k sorodni-kom našega gospodarja v mesto, kjer je bilo varnejše, pa vendar le še nevarno, ker nisva imela nobene le-gitimacije.

19. junija sem zunaj mesta oko-paval peso v družbi dveh Ukrajink. Med tem sem zapel: „Slovenec sem...“

Tedaj je izza rži pritekel mlad

človek s koso v roki, bos, v zakrpanih kratkih hlačah, koroškim jopičem in razkuštranimi lasmi. Že od daleč mi je klical: „Ste Slovenec? Od kod prihajate?“

Tako nedolžno in obenem usodno vprašanje! Ne vem, kaj me je vleкло k prijaznemu neznancu, da mu nisem lagal.

„Ste bili v Vetrinju?“

„Seveda,“ se je veselo zasmel. „Vi tudi?“

„Da!“

Predstavil se je: „Domobranski poročnik Š... Ste tudi Vi ušli pri Pliberku?“

„Ne, iz Vetrinja sem prišel...“

Fant je bil ves srečen. V eni sami besedi bi rad izvedel vse.

„Koliko vas je tukaj?“

„Samo naša trojka in nekako pol ducata zanesljivo naših ljudi v mestu. O Vetrinju po našem odhodu ne vemo ničesar.“

26. junija se je naš novi znanec poslovil, da gre pogledat v Vetrinje. Obljubil nam je, da se vrne ali vsaj sigurno sporoči o stanju. Vendar je bilo vse naše upanje — zastonj!

25. julija je odšel brat s službenim avtomobilom v Celovec in od tam v Vetrinje. Beguncev ni bilo več tam; preselili so jih v Lienz in Spittal an der Drau. Šele mesece pozneje sem pisal na slepo srečo znanecu v Spittal in 15. oktobra 1945 dobil odgovor, poln razočaranja: vsi prijatelji so odšli v — smrt.

Počasi smo se zbirali. Tam preko Drave se je po naključju oglašil Volk, potem Jože Golobič, Jožek Kastelic, Florijan Juršič idr.

Majhna, toda iskrena družba, znežena skupaj z vseh vetrov, je našla novo središče v majhni, zatohli sobi (imenovali smo jo beznica). V njej

je noč in dan gorela luč. Postala je prava D. P. centrala. Tja je pismo-noša nosil vsa neznana pisma iz Jugoslavije; največkrat niti stanovalci nismo vedeli, kod je kdo, dokler ni prišel pravi lastnik.

Komaj nekaj mesecev po vojni, ko še ni pošta delovala med Avstrijo in Jugoslavijo, smo že dobili pošto od doma — pretihotapljeno preko meje. Na sveti večer leta 1945 je skoraj sredi mesta iz „beznice“ donela domobranska pesem; zunaj pa je na cesti v najhujšem mrazu stala gruča ljudi in poslušala.

Leta teko. Že davno smo se razkropili po svetu. Po koliko kontinentih v kolikih državah živimo, ne vem. Imena gredo v pozabo. Ob svetih večerih pa se vračamo v tisto zatohlo sobo in se pogovarjamo kakor nekoč...

Kadar zasanjam, začujem tisto večno lepo: „Oče, mati, bratje in sestre...“, tedaj sem zopet doma. Tam po dolenskih gričih hodim, kakor tedaj, ko smo bili za našo mladost tako grdo ogoljufani... — —

Vetrinje! Kolikokrat se spomnim na tebe! Koliko spominov nas veže! Ko mi je postalo dolgočasno, sem sedel na kolo, da te vidim. 33 kilometrov dolga pot je bila v tistih dneh izrača. Še sledu ni bilo več o taborišču. Nihče ni več čuval vodnjakov z gnojnimi vilami v rokah pred ožlovekom, ki se je potem, ko je izgubil vse, hotel napiti vode. Še tiste mu niso privoščili, češ, tam v okuženih jezerih na robu taborišča so umazane mlake za izobčene.

Krščanski, katoliški slovenski ljud-

je niso več verovali v dostojanstvo človeka! V modernem 20. stoletju ni bilo prostora zanje!

Vsi vsi, ki ste z menoj vred pili umazano vetrinjsko mlako, vsi, ki ste iskali meso pobitih mul in konj ter ga smodili ob pastirskih ognjih v konzervnih škatlah brez soli in začimb, se še spominjate?! Ste že pozabili tisti čas, tiste ljudi?

Ko sem leto pozneje sedel na robu gozda in pred seboj gledal Vetrinje, mi je bilo, kot da se podira svet.

Rumena pšenica je zorela in žanjice so jo pridno žele. Snopi so ležali razmetani po tleh, kot mrliči na bojnem polju

Tako so pokosili pred letom dni mladost — 12.000 domobrancev.

Tukaj, na tem polju so nas izstradali do konca, kakor mesar se strada živinče da mu ne dela težav, ko ga vleče v klančnico...

Šel sem po sredi polja. Klasje se je priklanjalo, žanjice so hitele...

„Dober den, oča,“ sem pozdravil.

Starec se je začuden ozrl: „Bug daj!“

Odrgral sem klas za spomin.

— — —

Ko danes ob 20. obletnici Vetrinja gledam naza in iščem vzroke te tragedije, ki je amo ponovitev one iz leta 1943 na Trjaku in Grčaricah, se sprašujem: Zakaj? Iščem dejstva, pa jih ni!

Čakamo na ojavo dokumentov, izjav, treznosti — zastoj! Vetrinje je za nami že celih 20 let, pa smo prav tam, kot smo bili. Tedaj so bili skopani grobovi mogim — kar pri-

znajmo si — čisto po nepotrebnem. Peščica nas je ostala, pa smo bili še potem nekaterim isto kot dete Prešernovi „Nezakonski materi“.

Morda bo kdo rekel, da iščem polemiko. Ne, to ni polemika; to je dejstvo. Vsak trezen človek bi pričakoval, da smo se iz preteklosti kaj naučili; pa se nismo. In če smo realisti, bomo samo ugotovili, da bi za 20. obletnico nekateri neodgovorni elementi radi zasuli še zadnji grob Vetrinja.

In kako gledajo na nas doma? Prijatelj mi je pripovedoval, da je bila v ljubljanskem šaljivem listu „Pavliha“ karikatura dveh domobrancev, kako se prepirata; pod njo pa napis: „Kar se nam ni posrečilo, to so dosegli sami...“

Mi bi k temu rekli samo to: „Kdor je držal roke proč od nas pred 20. leti, naj jih drži še danes!“

Čas bi že bil, da bi prišli iz oblakov na trda tla resničnosti in pogledali v preteklost jasno, odločno in brez sramu.

Ne gre za iskanje samega sebe, ne skupin, ne časti; gre samo za iskanje resnice in samo pred njo in nikomer drugim moramo imeti spoštovanje!

Če bomo dosegli samo to, potem smo odkrili največji spomenik vseh tisočem slovenskih protikomunističnih borcev, žrtvam revolucije in Vetrinja.

Če bomo za in po 20. obletnici dosegli za zgodovino to ali, pa izkopali in zasuli še zadnji grob Vetrinja, pa leži na nas vseh in vsakem posebej.

Sodbo o nas, o naši preteklosti in o vsem, kar je z njo v zvezi, pa bo izrekla — zgodovina! — —

Gospod
Ing. Anton Matičič
predsednik konzorcija vestnika „Tabor“
Buenos Aires

Olivos, 28. oktobra 1965.

Gospod inženir!

Prosím Vas, da izvolite objaviti v prvi prihodnji številki vestnika „Tabor“ priloženo drugo odprto pismo, naslovljeno na gospoda Dr. Miho Kreka, predsednika Narodnega odbora za Slovenijo.

Za izkazano mi uslugo se Vam v naprej zahvaljujem.

Z vsem spoštovanjem

general Krenner l. r.

Gospod
Dr. Miha Krek
predsednik Narodnega odbora za Slovenijo
Cleveland U. S. A.

Olivos, 28. oktobra 1965.

Gospod predsednik!

Dne 5. julija t. l. sem naslovil na Vas na strani 176 revije „Tabor“ številke 8 letnik 1965 odprto pismo in Vas prosil, da mi javno odgovorite, ker sem bil javno tudi izzvan, na pet točk, ki so v zvezi z Vašim člankom objavljenim v „Svobodni Sloveniji“ dne 24. junia t. l.

Ker mi po več kot treh mesecih niste prav nič odgovorili, nasprotno se pa zahrbtno, neresnično in zlobno marsikaj šušlja, umim, da gre za načrtno in krivično blatenje domobranskega poveljstva ali pa moje osebe z namenom, da se vrže krivda za izročanje slovenskih domobrancev na njihovo poveljstvo.

Kar ne morem razumeti in z menoj vred tudi va poštena slovenska javnost, je dejstvo, da ste Vi, g. doktor, ki s proglašate za odgovornega voditelja Slovencev dvajset let molčali in niste takoj po izročitvi domobrancev označili krivcev, da bi na ta način sebe oprali vsake odgovornosti za to izročitev. Še bolj pa se čuim in z menoj vred tudi vsi zavedni in pošteni Slovenci, da ste to tako bolečo, nezacejeno rano na slovenskem narodnem telesu, ko gre zendar za pobijanje dvanajst tisoč nedolžnih, najboljših slovenskih fantov in mož, zopet osvežili in jo polili z blatom, ker ste jo brez vsake potrebe povezali s proslavljanjem v državljanski vojni popolnoma nezaslužne osebe, kot je Vaš slavljeni prijatelj, ki ni ves čas državljanske vojne niti z mezincem mignil v korist pokojnih domobrancev in katerega glavna

zasluga je bila, da je ves čas živel z gestapovsko vednostjo v dvomljivih „ilegali“.

Vedno sem mislil, da smo domobranski častniki in vojaki vršili največjo narodno dolžnost s tem, da smo branili golo življenje, premoženje in vero dobromislečih Slovencev. Vaša dolžnost, g. doktor, bi bila, da neovrgljivo dokažete, kaj ste storili Vi, Vaš prijatelj slavljeneč in Vaši doušniki za rešitev nesrečnih domobrancev, ne pa da tako krivično, brez vsakih dokazov obdolžite krivde domobrantsko poveljstvo in kradete čast meni in vsemu poveljstvu. Prečitajte buenosairesko „Oznanilo“ z dne 22. avgusta t. l., kjer je med drugim zapisano: „Vse manj pa se zavedamo, da je grdo, če ukrademo komu čast in mu škodujemo na dobrem imenu... Poštenemu človeku krasti čast in omadeževati njegovo ime, je velik greh pred Bogom in ljudmi... Tisti, ki to zakrivijo, pred vsevednim in pravičnim Bogom pač ne morejo pričakovati mile sodbe.“

Ali naj Vam kot praktičnemu katoličanu še kaj več povem? Če že niste čutili do mene in do domobrantskega poveljstva nobene časti, potem niste smeli vsaj iz pietete do mrtvih na ta način omadeževati svetlega spomina pobitih domobrancev.

S tem zaključujem razpravljanje z Vami in prepuščam sodbo poštenu slovenski javnosti, ki bo gotovo našla sredstva in čas, da prepreči vsako umazano barantanje na račun mrtvih domobrancev.

general Krenner l. r.

IMELI SMO ČLOVEKA...

Danes, ko Sovjetska zveza po skoraj petdesetletni vladavini ne samo, da še ni ustvarila delavskega raja v Rusiji, ampak zopet mora kupovati milijone ton žita na kapitalističnem Zahodu, dobivajo zopet svoj zgodovinski pomen besede, ki jih je **general Leon Rupnik** spregovoril že 26. 1. 1938 kot poveljnik šumadijske divizije:

„Sovjetska država ni mogla prehraniti svojih državljanov. Leto za letom so umirali in še umirajo stotisoči Rusov — od lakote. Sedaj nam je jasno, da vzrok za vzpostavitev boljševiške vlade ni bil kak gospodarski ali socialni poskus, temveč je šlo vse delovanje izključno samo za tem, da okrepi v Sovjetski zvezi praktično izoblikovano politično gibanje z načelom sile, to je totalnega nasilja nad življenjem naroda.“

Sijajno uspel družabni večer

Društvo slovenskih protikomunističnih borcev Tabor v Clevelandu je priredilo jesensko veselico v soboto 9. oktobra zvečer na Holmes Ave., v Slovenskem domu. Večerja je bila okusna, igrali pa so „Veseli Slovenci“.

Udeležba je bila nepričakovana velika; kljub slabemu vremenu. Saj je bilo kot iz škafo. Ljudje ne vzdrže doma, kadar naše društvo prireja veselice, ker se zavedajo, da je čisti dobiček namenjen našim invalidom in sirotam. Zato se vedno odzovejo v velikem številu; posebno pa še zdaj, odkar so se strankarji ločili od borcev. Prej je prišlo do 200 gostov na veselico; zdaj jih pa pride preko 300.

Bilo je veliko mladine, kar je zelo dobro znamenje. Mnogi so izrazili, da bodo prišli vselej, kadar bomo kaj priredili. Prišli so tudi iz daljnih krajev; ne samo iz Clevelanda. Iz Kanade, New Yorka, Chicaga in celo iz Milwaukeeja.

V imenu odbora, v imenu invalidov in sirot, kateri bodo podpore deležni, se na tem mestu zahvaljujemo vsem, ki so na kakršen koli način pripomogli do tako sijajno uspelega družabnega večera. Kuharicam za okusno večerjo, točilcem pijače, godbenikom ter vsem ostalim: tisočkrat Bog plačaj!

Kot vedno na naših veselicah, tako smo se borci tudi tokrat zbrali zadaj pri „bari“ in kmalu se je vzdignila naša pesem: Oče, mati, bratje in sestre... še in še. — Bratje, z nami je pravica, z nami vsemogočni je Bog. On nas vodi, pot je prava, ne bojimo se zaprek...

ZDSPB „TABOR“ — Izvleček iz poročila o 9. občnem zboru v Letu junakov 1965.

Pozdravno pismo, ki ga je poslal duhovni vodja, rev. France Gaber:

Vsem članom ZDSPB „Tabor“, pozdrav!

Zelo rad bi bil osebno navzoč, pa me farno delo, ki je sicer moja prva dolžnost, zadržuje, in to je edini razlog. V duhu in molitvi pa sem z Vami in prosim vsemogočnega Boga, naj vas vodi pri vašem delu, da boste vedno in povsod zasledovali Njegovo voljo in tako se najbolj približali tistim, ki so žrtvovali svoja življenja, da bi Bog ohranil svoje mesto v slovenskem narodu. Nesmiselno bi sicer bilo proslavljati obletnice pokolja, ako se ne skušamo ravnati po tistih načelih, verskih in narodnih, za katere je preteklo toliko nedolžne krvi. Hvalevredno je, da letos še posebej združujete z daritvijo sv. maše, ki je in bo ostala najpopolnejša daritev v spravo za grehe.

Eno misel bi rad poudaril in jo vsem članom na srce položil: Kjerkoli ste, ali karkoli delate, vedno in povsod se trudite za poglobitev vere in verskega življenja, tako osebnega kot družinskega. Najbolj učinkovita borba proti komunizmu je globoko in iskreno versko življenje, čigar bistvo je združitev z Bogom. Naj bi občni zbor in zborovanje k temu pripomoglo, da bi vsak v svojem okolju na to delal.

Nekako ob istem času kot se bo darovala sv. maša v Clevelandu, bom tudi jaz daroval sv. mašo za vse protikomunistične borce, ki so padli in pa tudi za vse žive člane organizacije in njihove družine. Ker smo v razburkanih časih, človek ne ve kaj bo jutri nam prineslo, je še bolj potrebno, da si večkrat pokličemo v spomin tiste ideale, ki so bili s krvjo zapisani in so zgodovinsko dokazani, da so pravi. Naj nas viharji časa ne motijo, še manj omalodušujejo; naj nas očitki in spori ne ovirajo pri resnem organizacijskem delu; vse to nam more biti le v podvig, da storimo vse kar pač moremo, da živimo združeni z Bogom in pa z drugimi, zlasti še s tistimi, ki so nam sorodni po krvi in narodnosti. Vsi, prav vsi, rabimo razsvetljenja od zgoraj, kjer je vir resnice in ljubezni, da bomo naša dejanja, tako osebna kot organizacijska, usmerjali vedno in povsod proti končnemu cilju, ki je večno življenje. Blagor tistim, ki ga že uživajo — milost pa nam, ki se zanj trudimo, da na poti v večnost ne obtičimo v časovnosti.

Za konec pa se mi zdijo zelo primerne besede sv. Pavla Kološanom, kjer pravi: „V molitvi bodite stanoviti, čujte v njej in se zahvaljujte. Molite obenem tudi za nas, da Bog odpre vrata našemu nauku, da oznanimo skrivnost Kristusovo, zaradi katere sem tudi v vezeh, da bi jo razodel kakor jo moram oznaniti. Modro občujte s tistimi, ki so zunaj, in odkupujte čas. Vaša beseda bodi vedno prijazna, s soljo zabeljena, da boste vedeli, kako je treba vsakemu odgovarjati“ (Kol 4, 2—6).

Bog z vami vsemi!

Predsedništvo. Poročilo Franca Gruma, predsednika ZDSPB „Tabor“, 9. občnemu zboru, v letu junakov 1965:

Ko nocoj delamo bilanco naše aktivnosti v pretekli poslovni dobi, se zdi, da moremo z gotovostjo reči, da smo dosegli lepe uspehe. Morda še nikdar popreje nismo tako mogočno doživeli in se tako živo spomnili Vetrinske tragedije, kot ravno v tem letu junakov. Dostojno smo se poklonili njim, ki so nam kašipot v bodočnost in ki so temelj, na katerem sloni naša organizacija. Pokazali smo, da se zavedamo svojih nalog in da smo trdno odločeni boj naših padlih nadaljevati do zmage. Nismo se ustrašili napadov in intrig, pač pa smo pogumno stopili naprej izpolnjujoč obljube dane onim, s katerimi smo nekoč z orožjem v roki skupno branili naše domove. Pred več ko 20 leti smo se zavedali, da je bil naš vojaški nastop nujen in da je

naša borba proti komunizmu bila edini izhod pred popolno izkrvavitvijo. Tega se zavedamo danes in ne sramujemo se naše borbe. V dokaz temu je povezava v naši organizaciji. Vezi, ki nas vežejo so tako močne, da jih ne morejo pretrgati nobene intrige in nikaka prazna natolcevanja. Naše prijateljstvo pa je potrjeno s krvjo naših najboljših in nikdar pozabljenih soborcev. Tako kot smo bili prepričani tedaj, smo prepričani danes, da smo na pravi poti.

Poročila odbornikov, ki smo jih pravkar slišali, povedo, kaj in kako je organizacija delala v preteklem letu. Iz teh poročil jasno zveni, da organizacija živi in se dviga. Dviga zato, ker je ostala zvesta ideji zaradi katere je bila ustanovljena. Iz spoštovanja do mrtvih in iz prijateljstva smo vstali. Organizirali smo se, da ohranimo največji biser, ki ga je kdaj Slovenija imela. Združili smo se, da bi skupaj mogli pametno upravljati zapuščino naših padlih, med nami pa gojiti tisto prijateljstvo, ki je nekoč bilo doma sklenjeno — na bojnih poljanah. Povedali smo zgodbo o naši narodni nesreči velikemu svetu. Letos smo poslali spominske spomenice velikemu številu ameriških javnih delavcev, vključno predsedniku ZDA, in nadaljevali bomo s tem delom.

Gesla naših padlih smo sprejeli za svoja bojna gesla. Ta bojna gesla: **Bog — Narod — Domovina**, so naša opora. Ta nas nenehno opozarjajo, da moramo gledati v bodočnost, toda nikdar zanemariti preteklosti. Ta bojna gesla so naše vodilo in naša osnovna misel. Zato, dragi borci, **naša organizacija ni in ne more zaiti na stransko pot**, ni in ne more postati privesek te ali one skupine, pač pa mora stati na ravno začrtani poti, na tisti, kot je vedno stala. Kdor govori o našem odklonu ali naši pristranskosti, ta ali potvarja dejstva, ali pa ne more doumeti, kaj je organizacija borcev in kakšno je resnično bojno prijateljstvo.

Borci nikogar ne sovražimo, nikogar ne napadamo in svojim članom dajemo vso svobodo, da se aktivno udeležujejo pri katerikoli slovenski protikomunistični organizaciji. V organizaciji borcev pa smo samo borci in odklanjamo vsako sektaštvo in intrige. Kajti organizacija borcev je last vseh borcev in ne le posameznikov. Borci nismo zasejali razdorov ali kakršnihkoli sporov, ostali smo to kar smo vedno bili — zvesti svojim padlim soborcem. Ker mi nismo sprožili sporov, zato, če taki spori obstojajo, zanje ne moremo sprejeti nikake odgovornosti. Ničesar si ne lastimo in od nobenega ne zahtevamo ničesar, svoje pravice in resnico pa bomo odločno branili.

Boli nas, če vidimo borca, ki stoji pri strani in se nam iz tega ali onega razloga noče pridružiti. Nikogar ne odbijamo, vse in vsakega pa vabimo v svojo sredo, kot smo delali vsa leta odkar organizacija deluje. Vsem, ki stoje pri strani, danes v tem letu junakov ponovno zakličemo: **Pridi soborec v našo sredo, pridi in prinesi s seboj kopico dobre volje. Pri**

nas ni ne časti, ne položajev, našel pa boš v naši sredi svoje prijatelje, ki si žele kramljanja s Teboj o preteklih dneh in naših skupnih soborcih — naših junakih.

Ko smo некоč širom slovenske zemlje preganjali največjega sovražnika našega naroda, se nismo nikdar spraševali, kateri skupini kdo od nas pripada ali iz katerega kraja Slovenije je kdo od nas doma. Bili smo eno, neizprosni in brezkompromisni borci proti brezbožnemu komunizmu. Tako mora biti tudi danes, in tega stališča se je in se ga bo naša organizacija držala. Eno smo bili некоč v borbah in eno moramo biti danes v tej organizaciji, katere nam nihče odrekati ne more.

Mnogo je bilo storjenega v okviru naše organizacije, toda pred nami je še dolga pot in mnogo nerešenih nalog. Nujno je, da še močneje utrdimo naš notranji ustroj, nujno, da vsak član redno in točno plačuje organizacijske obveznosti. Odpravimo površnosti, odprimo srce našim sirotam in jim nudimo našo moralno in materialno podporo. Vez med krajevnimi organizacijami in glavnim odborom se mora v bodoče poglobiti, kajti le skupaj, trdno povezani bomo kos nalogam, katere smo si zastavili. Naše moči bodo začele pešati, oziroma se okoli sebe, pridobimo naše mlajše, da nam pomagajo ohranjati naš narodni biser, ki bi moral biti skupni imenovalec vse slovenske aktivnosti. Zapišimo svoje spomine in storimo v bodoče več, da bo poskrbljeno, da bodo zanamci vedeli, kaj je slovenski narod žrtvoval in imel v najtežjih trenutkih svoje zgodovine. Dvignimo naš glas v tiskani besedi in nenehno dopovedujmo svetu o krivicah, ki se gode našemu narodu, razkrinkujmo komunizem, kjer in kadar je le mogoče.

Soborci, bodimo trdni, toda pravični. Sovražstva ne sme biti v naših srcih. S strpnostjo in resnim delom dokažimo vsem, ki nas ne morejo doumeti, da smo vredni bratje svojih padlih soborcev.

Bog vas živi!

Članstvo. Zveza ima 10 krajevnih organizacij, poleg tega je pa včlanjeno direktno 25 posameznikov.

Socialni referat. Ob začetku sedanje poslovne dobe je bilo v blagajni približno en dolar denarja, med letom pa je bilo 3.173.31 dolarjev dohodkov. Podpore je dobilo 45 oseb, katerim je bilo razdeljeno 1.456.52 dolarjev.

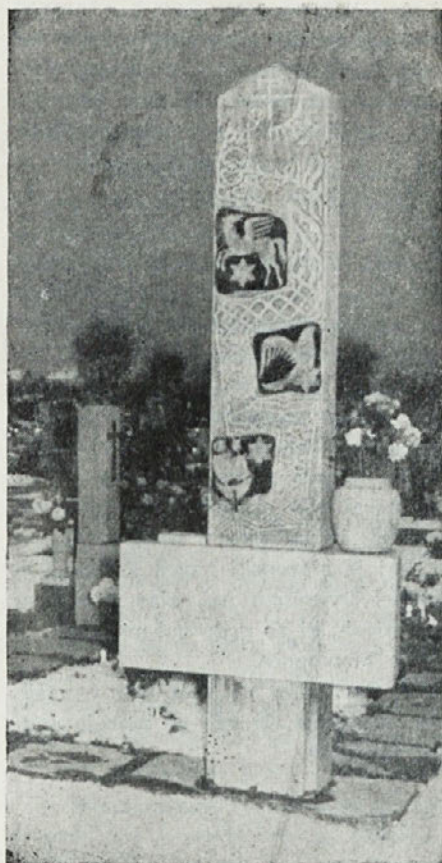
Poleg drugih so bili sprejeti tudi naslednji predlogi:

Geslo zveze je: „**Bog — Narod — Domovina**“.

Poslovna doba glavnega odbora Zveze se podaljša na dve leti. Vsak drugi občni zbor bo brez volitev.

Na napade, ki so naperjeni proti ZDSPB „Tabor“ se odgovarja v listu Tabor. Odgovori naj bodo stvarni in dostojni.

Ob deseti obletnici smrti dr. Jožeta Lovrenčiča

Pri Svetem Križu sanjaš večne sanje,
utihnil glas Devete je dežele
Rdeče rože so ponarodele,
ne pišeš več anale nam nekdanje.

S Sholarjem si končal Resnic iskanje,
nič več ne vežeš vozla ceste bele,
ne bajaš vnukom pravljice vesele,
pri Bogu našel si Dobrot spoznanje.

Čeprav pozabljen zdaj si v domovini
in zapostavljen med kulturniki v tujini
rojakom Tvojim ob Nadiži, Soči,

si vzgled svetel in lik vzpodbujajoči,
v ljubezni, bard naš, bratski vroči
v spominu nate bomo vsi edini.

J. L. — Košanov

Naj te ne bo strah „SLOVENSKEGA ZAVETIŠČA“ — spomenika našim junakom, ki ga bodo postavili vsi Slovenci ob 25-letnici njihove mučeniške smrti.

Če imaš malo, boš daroval malo in tvoj dar bo velik pred Bogom in pred silno žrtvijo naših junakov.

Če imaš veliko, boš daroval del svojega in to bo tvoja zahvala Bogu in našim mučencem, da ti je dobro.

In dar nas vseh bo velik pred božjim prestolom!

V SENCI DOLOMITOV

(Nadaljevanje)

V nekaj besedah mu je povedal, kar je zvedel.

Med tem je Rajko svojim spremljevalcem že dal znamenje, naj se približajo. Stopili so na obe strani vrat in čakali kot zveri.

Ko sta fanta stopila na prag, je Rajko stopil med podboje in jima zastavil pot v hišo. Še preden sta se zavedla, da sta nasedla, so ju že zgrabili za roke in ju odvedli proti gozdu... — —

Za njuno ugrabitev ni zvedela živa duša. Le široko odprta vežna vrata so zjutraj zakričala kakor smrt.

Mati je jokala; oče pa je molil in upal, da se bosta kmalu oglasila... — —

*

Ob istem času so ugrabili tudi Andrejčevega Vinka. Že popoldne si je bil pripravil skrivališče na podu. K lesenim stopnicam je privezal psa, da bi ga zbudil, če bi se kdo priklatil na dvorišče. Pri tem pa ni opazil, da je na sosedovem skednju ležal Maks in oprezoval.

Nič hudega sluteč, je po večerji odšel v hlev in se zavalil v seno. Čeprav je bil truden, ni mogel zaspati. Prisluškoval je v noč, ki je bila tiha in oblačna. Na streho je začel rositi dež in počasi umiril njegove misli. Zaspal je in sanjal o prečutih nočeh v Velkavrhovi kleti.

Nenadoma ga je nekdo zgrabil za roko. V polsnu je mislil, da se v sanjah bori z Italijani. Ko je odprl oči, ga je tudi za drugo roko že držal neznanec in mu je molil pištolo pod nos.

Kaj naj vse to pomeni, si ni znal razložiti. Le to je zvedel od oboženih civilistov, da mora na komando.

Zelo se je začudil, ko pod stopnicami ni našel psa, če prav je bil tako hud, da se mu nihče ni smel približati. Ti pa so ga odpeli z verige kot kužka... .

Odvedla sta ga kot zločinca.

V grmovju nad Pezdırjevim bregom jih je nekdo ustavil. Eden imed spremljevalcev je stopil k stražarju; drugi mu je ves čas grozil s puško, če se je le premaknil.

Vinko je medlel. Še med Italijani mu ni bilo tako pusto.

Zaradi strahu je postal truden, da bi dal vse za uro mirnega počitka; tu pa še za trenutek ni mogel zapreti oči.

Kmalu sta ga odvedla naprej in ga z vso krutostjo pehala v grape in robove.

Živo se je zavedel, da je v oblasti prevratnežev in morilcev.

Za njim je ostajala domača vas v dolini; ob robu gozda pa je še vedno videl prikrita postave in sodil, da to noč najbrž niso izbrali samo njega... — —

*

Pri Bertu je dolgo gorela luč. Okna so bila sicer zagrnjena; vendar je skozi majhne luknjice v platnu silila svetloba. V gostilni je sedela majhna družba pivecev, ki se jim nikoli ni mudilo domov. Med njimi je bil tudi Mežnar, ki se napol opit nikogar ni bal.

Bertu je bila družba zelo dobrodošla. Nj mu bilo za zaslužek; saj je dostikrat zastoj nosil na mizo. Le rad je slišal besedo redkobesednih in skoraj nezmotljivih kmetov, ki so zatrjevali, da prihajajo časi, kakršnih še ni bilo.

„Prerokovano je,“ je zaskrbljeno naglasil Smolin, „ko bodo letali železni ptiči in se bodo po zemlji vile železne kače, bo slabo na svetu. Vse kaže, da smo mi te čase doživeli.“

„Nič ne vemo, kaj nas še čaka. Rečeno je, da bo od Kranja do št. Vida plavala mrtvaška truga. Gorje takrat moškimi!“ je sam gostilničar dodal, kar je dostikrat slišal od rajne matere.

Vsi so se zamislili v napovedi. Beseda je čisto zastala. Tedaj je Smodin pokazal na okno:

„Če se ne motim, je nekdo na dvorišču.“

„Le kdo se bo tako pozno klatil tod okoli?“ ga je zavrnil Mežnar, ki se je kljub vinskim duhovom ustrašil, kako bo neopazno prišel domov.

Bert je stopil v kuhinjo in iz teme pogledal skozi okno. Takoj je videl nekoga, ki je stekel preko ceste in se pognal v breg.

Ob vodi za ledenico je zaslišal žvižg. Prebledel je in se vrnil med pivec ter ugasnil luč.

Brez besede je odgrnil okna ter z roko dal znamenje, naj pristopijo še drugi.

Oči so zapičili v temo tam zunaj. Ob robu gozda se je vila dolga vrsta nerazločnih postav. Vse je prevzel čuden strah, ki je stiskal sapo, da so bolela prsa.

Bert je poskušal šteti to razpotegnjeno vrsto; trideset jih je naštel, pa še do polovice ni prišel; izza robu pa so še vedno vstajale nove sence. Kakor da prihajajo iz pokopališča pri cerkvi.

Vrsta se je začela v velikem loku bližati cesti. Berta je zaskrbelo: kdo neki so? Kam so namenjeni? Koga bodo izbrali? Ozrl se je; — v gostilni ni bilo nikogar več.

Mežnar je odvihral skozi mala vrata, Lukež in Smodin pa sta jo ubrala preko dvorišča ter se izgubila med njivami ob vrhniški železnici. Vse so pustili odprto za seboj.

Bert je zaklenil in zapahnil vrata. Potem se je spet vrnil k oknu. Pod hribom se je še vedno vlekla vrsta pošastnih postav, ki so se sklajnale k tlom, kakor hitro jih je obsvetila luna.

Na drugi strani vasi je lajal pes. Bil je Gosarjev. Potem je vse utihnilo, kakor da so si tudi ti ponočnjaki zaželeli miru in počitka...

Bertovi so že spali; zato se je tudi gospodar odpravil v posteljo. Zaspal ni, čeprav je bilo že pozno. Ni si znal razložiti, zakaj je začel nenadoma pregledovati svoje življenje. Misel se ni dala odgnati; stala je ob njem kot mejnik in ni pustila delati načrtov za jutrišnji dan. Končno ga je le zmagalo.

V sanjah je slišal mukanje živine. Vedno glasneje. Čisto blizu vrat.

Planil je po stopnicah, da bi pogledal, kaj se vendar godi.

Tedaj je zabobnelo na vrata, kot da bi tresčilo.

„Odprite!“ je zatulilo na dvorišču, na zadnjih vratih in pod vsemi okni obenem.

Bert je odšel v zgornjo sobo in pogledal skozi okno. Na dvorišču je bilo kot ob sejmu. Ljudi se je kar trlo. Tu in tam se je zasvetila puškina cev. Nekateri so nakladali vozove, drugi so klali prašiče; živina je bila že vsa na cesti. Oni spodaj so še vedno razbijali po vratih, da se je tresla vsa hiša.

„Molimo!“ se je po hiši razlegel krik otrok, ki so planili iz postelj in niso vedeli, kaj naj to bobnenje pomeni.

Mati je klečala vrh stopnic z rožnim vencem v roki. Moliti ni mogla; preglasno je bilo vpitje in kletev na dvorišču.

Vinko in France sta odprla okna proti postaji in klicala na pomoč. Daleč naokrog so ljudje slišali te obupne klice. Italijanov, ki bi morali varovati ljudi in njihovo imetje, pa niti strelji niso predramili.

Čez nekaj minut je hrušč pred vrati potihnil. Samo za hip. Potem je tresčilo v okno. Po veži so se vsule šipe. Obojna vrata so se hkrati odprla. Po hiši se je raztepla tolpa pijanih partizanov, ki so kot zveri navalili po stopnicah.

„Le kaj nam hočete?“ je vprašal oče, ki ni mogel misliti, da je doživel čase, ko bodo vdiralji v hiše in si lastili vse.

„Prekleti podrepnik farški! Povej nam, kje imaš sinove? Kje imate skrito orožje?“ je nekdo zakričal v odgovor.

„Kaj neki smo vam storili, da tako prihajate nad nas!“ je hotel zvedeti oče.

V njem je rastle trma. Ponosno je stopil za korak naprej. Brežič France, ki je bil Vinkov sošolec, je to opazil in se takoj pognal vanj:

„Le poglejte ga, kako se šopiri in zagovarja te preklete izdajalce! Zbirajo orožje in organizirajo fante proti narodu. Nikar ne misli, da ne vemo, kaj se godi pod to streho!“

„Tega ne boš govoril! Svoje otroke sem vzgojil kot katoličan. Vest mi nič ne očita, da je to napak.“

Pobesneli partizani, katerih so bile polne stopnice, so navalili nanj. Umaknil se je v spalnico. Vdrli so za njim in ga zbili na tla.

Eden od nasilnikov ga je ustrelil. Zgrabil se je za prsa in zahropel. Takoj je bil v mlaki krvi, ki je počasi polzela skozi pod. Na stropu v kuhinji je risala vedno širši krvav madež.

Med tem so drugi navalili pod streho, kamor so se zatekli prestrašeni fantje, ki še palice niso imeli, da bi se branili.

Vinka so potegnili na stopnišče, kjer mu je morilec porinil bajonet v hrbet. Potem mu ga je zasadil še v oko, mu presekal nos in mu iztaknil še drugo oko.

Franceta so zaklali kar za dimnikom, kamor se zatekel. S strelom v prsa so ga zbili na tla; potem pa mu je sošolec potisnil bajonet globoko v usta. Strel je šel mimo srca. Nesrečni fant se je še dve uri zvijal in hropel do štirih zjutraj...

„Osvoboditelji“ so pretaknili sobe in odnesli vse, kar se je dalo premakniti. Kmalu po drugi uri zjutraj so se umaknili v gozd, od koder so prišli. S seboj so odveкли tudi četrto žrtev iz Bertove družine; najstarejšega sina Toneta. Tega so umorili nad Dragomerom; že na poti v Ključ. Sam si je moral skopati grob. —

Na straži

Težko je popisati, kakšno je bilo na Brezovici tisto jutro, ko so ljudje zvedeli za krvavi pokolj. Niso mogli verjeti, da je kaj takega sploh mogoče. Prehudo je udarilo, da bi mogli kri nedolžnih sprejeti kot nekaj vsakdanjega.

Ko so se nekoliko pomirili, jim je bilo, kakor da se je svet ustavil za vse dobro. Delo je zastalo kakor na veliko soboto opoldne. Še strah ni bilo nikogar. Vse je hitelo k Bertu, da na lastne oči vidijo razmesarjena trupla. Vse drugače so hodili kot druge dni; ceste in stopinje, ki so jih vodile k temu strašnemu kraju, so bile blagoslovljene s krvjo.

Zenske so jokale, da ni bilo slišati drugēga kot ihtenje in vzdihovanje. Moški so ob pogledu na zmaličene obraze stiskali pesti in glasno obsojali zveri v človeški podobi.

Nikomur še na misel ni prišlo, da bi pri Bertu vprašal za pijačo. Zato so doma tem globlje pogledali v steklenice; seveda tudi tu skrivaj, ker bi jih bilo na dan tako velike žalosti sram, če bi jih kdo zalotil pri pijači...

Po cestah so spet hodili tisti, ki so pripravili ta umor. Posedali so po gostilnah in napeljevali pogovor na Bertove. Vedeli so povedati, da jih niso potolkli za prazen nič; da so Slovence izdajali Italijanom in po-

dobno. Tako so zbegali ljudi, ki navsezadnje že res niso vedeli, kdo je pošten in kdo ima prav.

Najbolj glasni so bili: Gorjanc in Uršič v Podsmreki, Pervanjev Maks na Brezovici, v Radni pa Kumarjev Johan, ki je imel dva svaka v gozdu.

Ti in še nekateri drugi, ki so bili tiste dni povsod, kjer jih je bilo najmanj treba, so poskrbeli, da je bila zapisana vsaka beseda, ki je udarila po partizanih. Ponoči so skrivaj postajali pod okni in prisluškovali zaupnim pogovorom v družinah, ki jim niso povsem zaupali. Na Bertovem dvorišču je vedno pohajkoval kak neznanec in hlinil žalost nad poklanimi, v resnici pa samo ogledoval, kdo je prišel kropit.

Dan pred pogrebom je po vseh bližnjih vaseh zakročila grožnja: Pazijo naj se vsi, ki bodo šli za pogrebom. Vsak jo je lahko slišal, nihče pa ni vedel, kdo je tako ukazal.

To je ljudi še bolj podžgalo. Kaj takega pa še ne, da bi jim kdo branil iti za pogrebom. Bili so tako iz sebe, da jim je bilo vseeno, kaj pride, in so nalašč šli. Čeprav so bili nekateri prepričani, da bo iz bližnjega gozda na pogrebce počilo, Brezovica takega pogreba še ni videla.

Stari župnik Andrej je zajokal ob grobu: „To so mučenci... Ne molimo zanje, ampak se jim priporočajmo!... Drugega ni mogel spraviti iz sebe. Nihče tudi ni pričakoval dolgovoznega govora, ker bi vsaka beseda samo kvarila podobo pomorjenih in temnila njihovo veliko žrtev.

*

Nekaj dni po pogrebu, ko so fantje in možje vsaj včasih pozabili na iztaknjene oči, so se zavedli časa, v katerem so živeli. O tistih, ki so izginili v noč, ni bilo sledu. Povpraševati po njih je bilo nevarno, zločin.

Tedaj jim je v kri prišlo nekaj neznanega, česar prej ni nihče občutil. Ne da bi jim kdo dopovedoval, so spoznali, da v svoji hiši niso več varni; spoznali so, da je onim v gozdu na poti vse, kar ima zvezo z vero; ni mogoče več pošteno živeti; kar si skozi stoletja prigiral, ni več tvoje; vsak ti lahko razbije vrata in pokolje tebe in družino, če ne odobravaš nečloveških dejanj. Iz tega spoznanja je zrasla volja do življenja, odločnost braniti svojih in svoje življenje.

Prvi se je odločil kovač Kermavner, ki ni mogel preboleti izgube zvestih prijateljev. Vedno je bil z njimi v društvih, mislil je kot oni, zato je vedel, da je tudi on zaznamovan.

Od tistega večera, ko je z domačega dvorišča opazoval dolgo koleno morilcev, ki se je trgala iz gozda, kot bi jo bruhal pekel, ni mogel več spati doma. Tudi na delo ni šel, čeprav je bil čas, ko bi lahko kaj zaslužil. Kaj denar! Kovačnica naj počiva. Zdaj ni čas misliti na

jutri, samo danes nekaj velja. Mislil je na fante, ki so pred nekaj dnevi izginili brez pozdrava.

Spomnil se je nečesa, kar mu je bilo doslej tuje in mrzlo. Pomislil je na puško, ki jo je pred letom skrnil pod svinjake. Tresel se je pred mislijo, da bi jo vzel v roke; pa ga je le kar samo sililo tja.

S krampom je odtrgal dve podnici. Solza mu je stopila v oči, ko je zagledal kopito in cev. S strahom jo je dvignil in jo očedil prahu. Potem je iz žaganja izbrskal naboje ter jih vtaknil v žep.

Pogledal je v noč. Zdelo se mu je, da je greh, kar počne. Pa se je spet spomnil prijateljev.

Pri sosedu pod hribom je zalajal pes. To je odločilo. Za hlevom se je pognal preko glavne ceste in dalje na polje. Še nikoli ga ni bilo tako strah vsega kot zdaj, ko je držal puško v rokah. Šele med njivami se je umiril. Pokleknil je kot za spoved:

„Moj Bog! Ti veš, da je nisem prijel, da bi moral... Tudi ne za maščevanje... Ampak za obrambo... Pomagaj mi, da jo bom tako nosil, dokler Ti hočeš!“

Po vasi se je razlegal silovit pasji lajež. Zaslišal je zamolkle klice, ki so umirali v noč, kakor da jih nihče ne sliši. Na domačem dvorišču je zagorela luč, a je takoj spet ugasnila. Bil je prepričan, da so to noč prišli ponj...

Tudi zjutraj se ni vrnil domov. Sedaj je bilo povsod varneje kot pod domačo streho. Skrnil je puško v grmovje in se odpravil v Radno k Pelinovcu. Pelinovec se ga je ustrašil kot živega zlomka.

„Ti tukaj, Lojze? Kar podnevi!“ je hotel v besede skriti svoj strah.

„Časi so taki, da je za postopanje vedno čas,“ je kovač napeljal pogovor na stvar, o kateri se je hotel razgovoriti.

Pelinovec ga je razumel. „Res, hudo je. Bog ve, kaj bomo še doživeli. Sinoči sem mislil, da nas bo vseh konec...“

„Kaj je bilo?“ je vprašal Lojze, čeprav je že vnaprej vedel za sčgovor.

„Saj veš: prejšnji teden Bertove, zdaj so prišli po naše...“

„So koga dobili?“

„Ne. Hvala Bogu in nebeški Materi. Jih ni bilo doma. Zato so nam vse prekucnili in odnesli. Hlev je tako prazen, da me je strah stopiti vanj.“

Lojze je stisnil zobe. „Tudi jaz ne spim doma. Nihče ni več varen...“

V hišo je stopil starejši sin Jože.

„Dober dan, Lojze! Videl sem, da je nekdo prišel, a te od daleč nisem spoznal. Je pač tako, da se moramo vedno nekje v senci držati,“ je zaupno potožil.

„Nisi sam na tem, Jože. Menda so se zakleli, da nas bodo vse pokončali... Vsaj začeli so tako.“

„Če se bomo pustili! Jaz se ne bom. Pravico imam živeti — zato tako pravim.“

Jože mu je pomignil, naj stopi v vežo. Pred očetom ni maral razkrivati svojih načrtov. Stari morda ne bi razumel prav.

Komaj sta bila zunaj, je oče prišel za njima:

„Raje se umaknita... Logarjev gre proti hiši. Nič mu ne morem dokazati; zaupati mu pa tudi ne morem.“

„Gotovo prihaja, da bi kaj izvlekel iz vas. Nič ne povejte,“ je hitel dopovedovati Lojze, ko se je umikal za Jožetom v drugo sobo.

Fanta sta poskakala skozi okno in se za hlevom zatekla v grmovje. Nista se umaknila kot slabiča, ampak sta obstala za drevesom, kot da bi čakala na ukaz.

Nenadoma se je Lojze zravnal, stopil pred prijatelja in dejal:

„Oba sva obsojena, zato ti lahko zaupam. Sinoči sem prijel za puško, da se branim. Na Italijane ne morem računati. Če oni v hribo hočejo revolucijo, jo lahko imajo. Upreti se je treba, dokler nas vseh ne potolčejo. Oni so nas k temu prisilili, zato je tudi odgovornost njihova.“

(Sledi)

ZA BELEŽNICO

Kamen je sprožen...

V daljni Indoneziji, prav pod nosom papirnatega kitajskega rdečega zmaja je bil 1. oktobra t. l. sprožen kamen... Zdrav mladi narod je ponazal svetovnemu komunizmu, kaj ga čaka! Tudi tam je rdeča zarota mislila, da bo lahko prevarila javno mnenje s slepilnimi gesli kot v Jugoslaviji in povsod vse do Kube in dominikanskega poizkusa. Saj je indonezijski dnevnik „Api“ lahko zapisal nam tako poznano ugotovitev:

„Vsa leta je bil vsakdo, ki se je upiral komunistični partiji Indonezije, izdajalec in plačanec CIA“ (severnoameriška agencija obveščevalne službe).

Toda zdrave narodove sile v vojski, in predvsem indonezijska mladina, so dokazale, da tudi množični umori niso mogli ovekovečiti te lažiš

Sedaj svetovni komunizem dokončno ve, da je začela bítí njegova zadnja ura. Mladi rod v oboroženih silah podjarmljenih narodov bo slej ko prej tudi drugod sledil vzgledu Indonezije, dokler plaz resnice in svobode ne bo s koreninami očedil zgodovino komunistične sramote. — Kamen je sprožen... Vprašanje je samo še, kdo bo prihodnji na vrsti... — —

Ni bilo prav...

„Slovenska država“ (Toronto, 1. sept. 1965) prinaša daljše poročilo o spominskih svečanostih v Argentini ob dvajsetletnici slovenske žaloigre, kjer prihaja do sličnih zaključkov kot mi, da so bile ponosen izraz naše žitnosti. Med dobrohotnimi pripombami pa vendar ugotavlja tudi sledeče:

„Ni bilo prav, da smo zamolčali, da je nastala slovenska narodna vojska iz domobranstva, katerega ustanovitelj in vrhovni poveljnik je bil general L. Rupnik. Če se upravičeno ponašamo, da smo bili med prvimi, ki smo se uprli komunističnemu nasilju — ta značaj nam danes priznava tudi uradna zgodovina doma, ko nas imenuje protirevolucionarje — potem ni v skladu z zgodovinsko resnico, če zamolčimo domobranstvo. Ko so danes razkrinkane komunistične propagandne laži v svobodnem svetu in ko ta bije trdo borbo, da obvaruje svojo svobodo pred komunistično tiranijo, lahko s ponosom povemo, da so se domobranci zavestno borili za svobodo vere, slovenstva in človeških vrednot in zato tudi padli kot slovenska narodna vojska.“

IZ PISEM

Celovec, oktobra 1965.

Nisem bil domobranec. Toda kljub temu, da prejemam skoraj vse slovenske zamejske publikacije — poleg vrste iz domovine —, bi prav rad plačal tudi primerno več, če bi „Tabor“ imel večji obseg ali izhajal vsaj dvakrat na mesec. Po dvajsetih letih je „Tabor“ končno postal kronika velikega razdobja naše zgodovine. Vsaka številka pa me prepričuje bolj, da še ni prepozno. Le nenehno naprej! Zgodovinar vam bo nekoč zelo hvaležen; saj je „Tabor“ menda prvi, kjer so opisi medrevolucionarnih dogodkov zares podprti z dokazi. Poleg tega pa čutim tudi, da „Tabor“ menda nehoti postaja močan činitelj pri vzgoji naše miselnosti.

Tople pozdrave

V. C.

...Čeprav imate druge potrebe in plemenite namene, si drznem spomniti, da bi bil zelo lep spomin na Vetrinj, če bi preživel nekaj zbrali za Korotan, visokošolski dom na Dunaju. Tu sem zbral doslej 133 dolarjev pa nas je zelo malo. Celo donaačin mi je dal okrog 11 dolarjev. Izobraženi Korotanci bodo mogli koristiti vsej Sloveniji. Tudi drugod zbirajo.

.Najlepše pozdravljam!

J. B. (duhovnik)

Sao Paulo (Brazil), oktobra 1965.

Spoštovani gospodje! — Prisrčna zahvala za čudoviti „Zgodovinski atlas Slovenije“ Romana Pavloviča. Posebno drag mi je etnološki zemljevid (94) Slovencev. Toda... ne najdem slovenskega grba. — Ste prejeli moji dve knjigi? Hvaležna za vse! Prisrčno

prof. M. L. Vasconcelos.

West Allis, septembra 1965.

V Milwaukee so z revijo Tabor nad vse zadovoljni in težko čakajo novo številko. Posebno lepe so slike na naslovni strani, ki predstavljajo naše nepozabne domobrance. — Proslave Zveze DSPB Tabor v Clevelandu 12. in 13. junija smo se udeležili v lepem številu, čeprav je razdalja med Clevelandom in Milwaukee 500 milj. Proslava je bila nekaj nepozabnega in je na vse napravila globok vtis. Prirediteljem pa vse priznanje in zahvala.

Lepe pozdrave

Franc Mejač.

NA UREDNIŠKI MIZI

Dr. J. V. — Poslano smo v redu prejeli in Vas prav lepo prosimo, da nam ne zamerite, če ne bomo priobčili. Smo namreč mnenja, da „kritično gledanje“ na osebo poveljnika določene skupine ne sme postaviti v napačno luč vsega primorskega domobranstva, ker bi s tem pljunili v spomin tistih junakov, ki so v službi neomadeževanih idealov hrabro žrtvovali svoja življenja. Tega najbrž Vi sami nočete! Pozdravljeni!

Č. g. J. B — Čeprav je prišlo za november prepozno, nam je s spremembo dveh besed, ki smo si jo dovolili, odlično služilo za to številko. Kakšna škoda, da ne smemo priobčiti pod Vašim polnim imenom! — Kakor vidite, smo Vaš plemeniti predlog priobčili na drugem mestu te številke. Trdno pričakujemo, da ne bo ostal glas vpijočega v puščavi. — Pričakujemo vse ostale, kar ste nam obljubili. Srčne pozdrave.

TISKOVNI SKLAD

Malovrh Jože, L. del Mirador	200
Habjan Janez, San Justo	300
Pesov	500
Prenos iz št. 11	6.560
Skupno pesov	7.060

INVALIDSKI FOND

Bavdek Ludvik, San Justo	280
Tašner Alojzij, V. Ballester	50
Izkupiček za podarjene razglednice invalida žekarja (Švica)	2.000
Pesov	2.330
Prenos iz št. 11	12.310
Skupno pesov	14.640

Društvo slovenskih protikomunističnih borcev

TABOR

V ARGENTINI

sklicuje s skladu s členom 16 društvenih statotov, za v nedeljo, dne 21. novembra 1965, ob 10, v Slomškovem domu, Castelli 28, Ramos Mejía, svoj 9. redni letni tabor (občni zbor), z naslednjim redom:

a) SPOMINSKI DEL:

1. Sv. maša za vse žrtve komunistične revolucije, katero daruje društveni kurat preč. g. Jože Guštin.
2. Žalna proslava in spominski govor g. dr. Stanka Kocipra.

b) OBČNI ZBOR:

1. Pozdrav, ugotovitev sklepčnosti ter izvolitev zapisnikarja, overovateljev in skrutinatorjev občnega zbora.
2. Čitanje in odobrenje zapisnika 8. tabora.
3. Poročila društvenega odbora in nadzorstva.
4. Poročilo in sklepanje o društvenem glasilu.
5. Sprememba društvenih pravil.
6. Volitev odbora, nadzorstva in razsodišča.
7. Samostojni predlogi.
8. Slovensko zavetišče.
9. Udanostni pozdravi.
10. Slučajnosti.

Za člane je udeležba tabora obvezna. Vabimo pa tudi vse prijatelje naše organizacije, da se udeležijo vsaj spominskega dela tabora.

BOG — NAROD — DOMOVINA

Marijan Amon, l. r.
tajnik

Ivan Korošec, l. r.
starešina

Takšna je bila slovenska prestolnica! Naša Ljubljana! Ljubljana! — Ko je korakala četa pomosnih, dičnih domobrancev z Marijinega trga preko Tromostovja gor do Gaja junakov na Orlovem vrhu, da izkaže strumno čast mrtvim junakom, je šla skozi množico slovenskih src, ki so ponosno bila za najboljše, kar je v tistih letih strahote dal slovenski narod. — Vemo, dokaze hranimo, da tudi danes naša Ljubljana ni drugačna! Še več. Bolj kot v tistih letih bela slovenska prestolnica razume, kaj so nam bili slovenski domobranci. Zato je ta trenutek, ko tone v zgodovino našim junakom posvečeno leto spomina, preko nje ves slovenski narod na vseh celinah sveta povezan z nami v hvaležni zvestobi mrtvim borcem za Boga, Narod in Domovino vse tja do trenutka, ko bo v svobodi slavljen njih spomin do konca vekov!